

SUÇLU BEYİN

SUÇUN KÖKENİNDE VÜCUT KİMYASI VE BESLENME YATIYOR OLABİLİR.

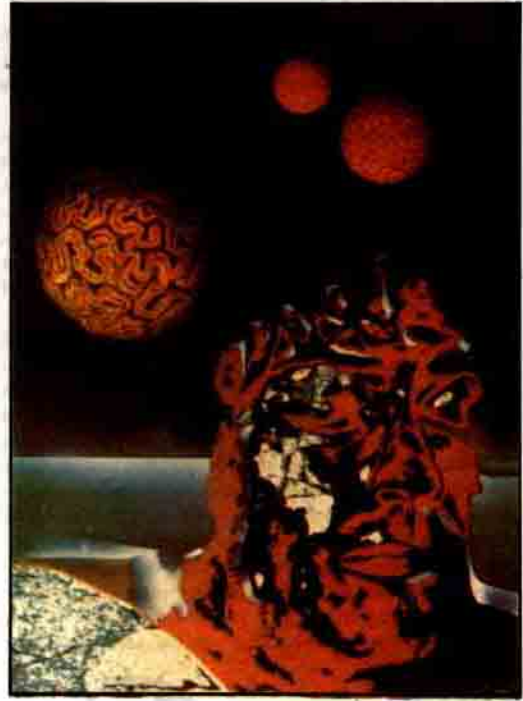
M. Mitchell WALDROP

Suçluları suça iten nedir? Zor bir soru: Her 5 Amerikalıdan biri trafik suçundan daha ciddi olaylara bağlı olarak yakalanmış ve yaklaşık 640.000 kişi; yani her 350 Amerikalıdan biri vaktini aşırı kalabalık cezaevlerinde geçirmektedir.

Ülkede, esas nedenin çevre olduğu (toplum veya dengesiz bir aile veya ikisi birden) şeklinde yaygın bir kanı vardır. Ancak genetik ve sinir sistemi araştırmalarındaki ilerleme ile bazı bilim adamları, kişiyi suça getiren biokimyasal ve genetik etkiler peşine düştüler. Onların bulguları ışığında, suç eğilimi olan kişilerin belirlenmesi ve tedavi edilmesinin olası olduğu zorlu bir soru olarak karşımıza çıktı. Kanıtlar belki tam değil ama, şu anki ipuçları hayal kırıklığı yaratmaya yeterli. Örneğin, suç eğilimi olanlar ile kahramanlar aynı gruptan çıkıyor...

Uzun bir süredir, suçun aile içinde süregeldiği biliniyor. İki yıl önce Washington Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden psikiyatrist C. Robert Cloninger ve İsveçli meslektaşları; biyolojik ebeveynleri suçlu olan evlatlıkların, ebeveynlerinin böyle bir kaydı olmayanlara göre suça 4. kat daha eğilimli olduğunu bildirdiler.

Cloninger'ın son araştırması ise bu genetik bağın pek özelleşmiş olduğunu gösteriyor. Öyle ki, ebeveynlerden biri mülkiyete yönelik suçlar işlerse, oğulları da yine mülkiyete yönelik suçlar işleyebilir. Ancak her iki ebeveyn de suçlu değilse, kızları genellikle bu tip suçlara eğilimli olmuyorlar. Mülkiyete yönelik suç işleyen bir erkeğin anti sosyal davranışı, daha saldırgan suçlar işleyenlerden farklı oluyor, bunlar birdenbire ve düşüncesizce hareket etmiyorlar. Bu tip suçluların ailelerindeki kadınların baş ağrısı ve nadiren de ruhsal sorunları olurken, daha saldırgan suçlar işleyen ailelerin kadınlarının sırt ağrısı, karın ağrısı ve sıklıkla ruhsal rahatsızlıkları oluyor.

Cloninger'in çalışmalarının bir bölümü, 30 Yıldır Güney Kaliforniya Üniversitesi'nde suçun biyolojik kökenini arayan psikolog Sarnoff Mednick tarafından doğrulandı. Onun 14.427 Danimarkalı evlatlık üzerine yaptığı çalışma; sonradan edindikleri değil de biyolojik ebeveynleri mülkiyete yönelik suçlar işleyen çocukların %20'sinin suç işlediğini gösterdi. Eğer sonraki ebeveynleri de suçlu ise bu oran %24,5'a, eğer hiçbir suçlu yoksa %13.5'a oynuyordu.

Ancak tüm bunlar sorumuza hemen bir cevap oluşturmuyorlar. Zaten Cloninger de bu tip bir araştırmadan çıkarılabilecek kolayca genellemelere karşı: "Suçluluğun bir geni olduğuna inanmıyorum, sadece yatkınlığı belirleyebilecek bazı genetik faktörler var. Bu faktörler çevre-daha açık olarak sosyal statü ve aile hayatı - tarafından desteklenmedikçe açığa çıkmıyorlar. Ebeveynleri suçlu olan, düşük düzeyde dengesiz ailelere evlatlık verilen çocuklar bu tip suçları tekrarlama riski en yüksek olanlardır." diyor.

Kişiyi suça ittiği iddia edilen ve doğuştan gelen belirtilerin tarihi göz önüne alındığında, Cloninger'in yorumlarındaki bu titizlik çok haklıdır. Bir asır önce, modern suç biliminin babası olan Cesare Lombroso; suçluların, maymun benzeri atalarımıza bir dönüş olduğunu ve bunların geri çekik alınları, çıkık çeneleri ve uzun kolları ile kolayca teşhis edilebileceklerini öne sürüyordu. Frenojistler, yani kafatasına gelen darbelere göre "kişilik" okuyan kişiler, beyinde yıkıcılığa bir bölge ayırmışlardır. Daha 1960'larda, normal XY ile kıyaslandığında XYY kromozom düzenine sahip erkekler-

rin çok saldırgan suçlular olabileceği düşünülüyordu. Bu görüş sonradan gözden düştü, çünkü araştırmalar sadece suçlular arasında yapılmıştı.

Suçluluğun nedenlerinin basit olmadığı açığa çıkmıştır. Her ne kadar suç eğiliminin kalıtsal olduğu hakkında bazı kanıtlar varsa da, araştırmacıların çoğu (nörobiologlardan psikologlara, suçbilimcilerden biyokimyacılara kadar) halâ çevreye bakıyorlar. Ama artık iç çevreye, yani vücudun ve beyin kimyasına.

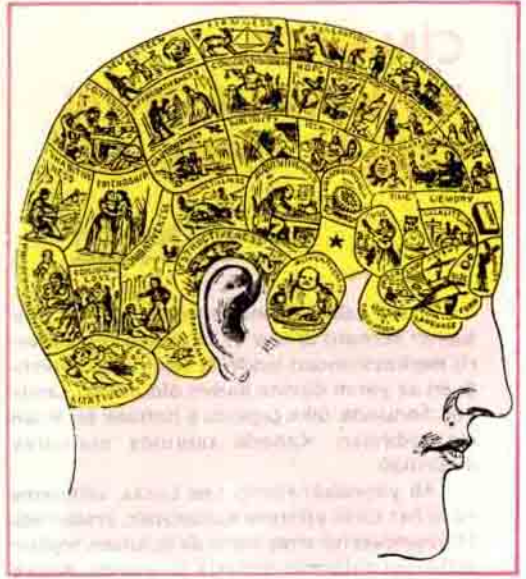
Genler bizim ne olduğumuzu, kimya ise davranışlarımızı belirler. Eğer kimya bozulursa şiddet doğabilir. Ulusal Ruh Sağlığı Enstitüsünden biyopsikiyatrist Gerald Brown, serotoninin transmitterinin bir yan ürünü olan 5 - hidroksiindololasetik asit'e (5-HIAA) dikkatleri çekiyor. Sürekli saldırgan hayvanların hem serotonin hem de 5 - HIAA dikkatleri çekiyor. Sürekli saldırgan hayvanların hem serotonin hem de 5 - HIAA seviyelerinin düşük olduğuna değinen Brown, çocukluğundan beri saldırgan olan (anti sosyal davranışları görülen) bireylerin beyin omurilik sıvısında da aynı durumu saptamış. Düşük 5 - HIAA seviyesi ile saldırgan davranışlar arasındaki ilişki o denli güçlü ki, Brown ve arkadaşları bir grup memur arasından, kimlerin kötü veya uygunsuz davranışları yüzünden ileride işten uzaklaştırılacağını %85 doğruluk ile öngörebilmişler.

EĞER SUÇLULUK KİMYA SAYESİNDE KABACA TERSİNE ÇEVİRİLEBİLİRSE, BÖYLE BİR GÜCÜ KİM ELİNDE TUTACAK?

Chicago yakınlarındaki Sağlık Araştırma enstitüsü'nde araştırmacı olan William, Walsh, kendine daha tartışmalı bir yön çizmiş. O, eser element seviyelerinin bir şiddet eğilimini gösterdiği düşüncesinde. Eser elementler, vücutta çok düşük miktarlarda bulunan bazı esas maddeler olup saçın "Spektral analiz" yöntemi ile incelenmesinden ölçülebilirler. Ancak standartların güvenilirliği üzerine şöyle bir eleştiri var: Eser elementlerin normal seviyeleri yaş - cins ve saç rengine göre değişir. Walsh ise, 6 yıl içinde 11 anahtar element için bilimsel danışma seviyeleri geliştirdiğini ileri sürüyor.

İki ayrı deneyde, önce 24 çift saldırgan ve uysal kardeşlerden, ardından çeşitli yaş gruplarından ve çevrelerden gelen 96 saldırgan erkek ve bunlarla aynı yaş - çevreden olan 96 uysal kontrol deneğinden saç örnekleri alınmış. Walsh, saldırgan deneklerin iki gruba ayrıldığını görmüş. Bakırdan zengin, Sodyum ve Potasyumdan fakir olan Grup A üyeleri, zaman zaman antisosyal davranışlarda bulunuyorlar; bunun tam tersi bir kimyası olan Grup B üyeleri ise bu tip davranışları sürekli olarak gösteriyorlar.

Doğu Maryland Üniversitesi, Uygulamalı Sinir Bilimleri Enstitüsü'nden Robert Thatcher ve Baltimore Üniversitesinden suç bilimci Diana Fishbein beyin dalgalarını, öğrenme

19. Yüzyıl frenolojistleri "yıkıcılık ve mücadele"nin beyinde kulağın arkasında kalan bölgede olduğuna inanıyorlardı. Bu görevleri, kafatasının o bölgelerine gelen darbelerin etkilerini inceleyerek saptamışlardı.

bozukluklarının gizli işaretlerini bulmak üzere tanyorlar.

"Birçok suçlunun öğrenme sorunu vardır" diyor Thatcher, "Düşünceleri bulanık ve basittir. Okuyamaz ve yazamazlar. Eğre antisosyal davranışları varsa, iyiyi kötüden ayırd edip, sonuçları göremezler. Bu da sonunda suça götürür."

Bu araştırmalarında, adı geçen kişiler yeni bir beyin dalgası kaydetme yöntemi olan "nörometri"yi kullanıyorlar. Bu, alışlagelmiş elektroensefalogram (E E G)'dan daha duyarlı bir yöntem. Bugüne dek, dalga yüksekliği ve şekillerinde beklenmeyen bir benzerlik yakalamışlar. Bir çocuk büyüdüğünde, beyin korteksindeki (beynin dış kısmı) alanlar farklılaşır ve farklı dalga şekilleri yaymaya başlar. Ancak öğrenme bozuklukları gösteren çocuklarda bu farklılaşma olmaz. Beyin korteksinin farklı alanlarının yaydığı dalgalar arasındaki benzerlik arttıkça zekâ seviyesinde düşüş başlar. Zekâ düş-tükçe de, suç işleme kolaylaşır.

Mednick de, suçluluğun, beyin dalgaları ile erken dönemlerde teşhis edilebileceğine inanıyor. Mednick Danimarka'daki bir çalışmada, 11 - 13 yaş arası 129 çocuğun EEG'sini kaydetti ve 9 yıl sonra sabika kayıtlarını tarayıp, eski EEG'leri tekrar gözden geçirdi. O günden bu yana suç işlemiş olan çocuklar alfa dalgalarını, çoğunluğun saniyede 10 - 12 sıklıkla yaymasına karşın, saniyede 8-9 gibi düşük bir sıklıkla yayıyorlardı.

Henüz tam olarak kanıtlanamamasına karşın düşük kan

CİNAYET MAKİNALARININ KİŞİLİK YAPILARI

Andrea DORFMAN

Kendi çabası ile milyonerliğe erişen Christopher Bernard Wilder'ın 39 yaşına dek, alışveriş merkezlerinden modellik teklif edip ayarttığı en az yarım düzine kadını öldürdüğü sanılıyor. Sonunda, ülke çapında 6 haftalık bir insan avı ardından, Kanada sınırında vurularak öldürüldü.

48 yaşındaki Henry Lee Lucas, zehirlenme hariç her türlü yöntemi kullanarak, aralarında 15 yaşındaki nikahsız karısı da bulunan, toplam 360 kişiyi öldürmüş olmakla övünürdü. Ancak 18 cinayeti ile kesin olarak suçlanabilen bu adam, 1979'da Texas'ta ölüme mahkum edildi.

Eski bir hukuk öğrencisi olan 37, yaşındaki Robert Bundy geçtiğimiz yıl Florida'da 2 kadın ve 12 yaşındaki bir kızı öldürmekten ölüme mahkum edildi. Suçlu'nun 1970'lerde Amerika'nın 3 eyaletinde en az 33 kadın ve çocuğu öldürdüğü sanılıyor.

Wilder Lucas ve Bundy hep seri halinde cinayet işleyen kişiler. Bunlar 1970'lerde birdenbire meydana çıkan ve hem kamuoyunun, hem de kolluk kuvvetlerinin dikkatini üzerlerinde toplayan türden suçlular. Cinayetlerini birkaç gün içerisinde ve hep aynı yerde işleyen eski tip "canavar katiller" yerine, bunlar geçici krizler halinde, aylar, hatta yıllar süresince ve çeşitli yerlerde kurbanlarının sayısını arttırıyor ve Jack ile Ripper'i solda sıfır bırakıyorlar.

Çocuk Suçlarını Önleme Ofisinden Robert Heck, "Jack ve Ripper sadece 7 kişi öldürüp meşhur olmuşlardı. Her duyduğunuza inanırmısınız bilmem ama son 7 yıl içinde yakaladıklarımızın 30'u bu sayıdan daha çok cinayet işlemişlerdi." diyor.

Bu caniler genellikle beyaz ırktan, erkek, zeki ve ortalama 25 yaşında oluyorlar. Tamamen aynı sosyoekonomik kökenleri var ve ancak hepsinin çocukluğu zorlu geçmiş. Heck, "Acı ama gerçek. Böyle bir canili yaratan ya ebeveynlere aşırı bağımlılık, ya da bunun yokluğudur. Pek çoğuna, çocukken cinsel veya fiziksel olarak acı

çektilirmiş ve tümü sevgiden, ilgiden yoksun bırakılmışlardır. Tümü çocukken hayvanlara ezilme, ezilme hoşlanırlarmış. Bu erkenden görülebilen bir işarettir. Büyüdüklerinde ise sadece kadınları ve çocukları öldürüyorlar." diyor.

Virjinya Üniversitesi'nden psikiyatrist Park Elliott Dietz, "Toplu cinayetler işleyenlerden farklı olarak, bu tip caniler cinsel olarak yüküldür. Çoğu gizli bir fantazyli tatmin eder. Bu yüzden de cinayetler ard arda tekrarlanır. Cinayetleri; genellikle cinsel veya fiziksel saldırı, işkence, uzuvları parçalama, kötürüm etme, cesetle cinsel ilişki bulunma ve hatta yamyamlığı içerir. Bunlar bugüne değin rastladığım en kötü insanlardır.

Tüm bu kanlı tabloya karşın, bu caniler hukuken deli değildir. Hatta tüyler ürpertici bir şekilde normaldirler. Genellikle psikotik değildir. Sadece cinsel ve kişilik bozuklukları vardır. Eğer bunlardan biri komşunuz olsaydı, diğer komşularıyla fazla ilişkiye girmemesinden başka bir şey dikkatinizi çekmezdi." diyor.

Şu anda A.B.D'nin büyük şehirlerinde bu tip en az 35 canilin dolaştığı tahmin ediliyor. Seattle'de "Green Nehri Katili" son 2 yıl içinde 26 kadının ölümünden sorumlu tutuluyor; bunların beşini, adını aldığı irmağın kıyısına bırakmış. Bu tip kanun kaçaklarının izini sürebilmek için FBI, VI - CAP'ı (Vahşi Suçları İzleme Projesi) işleme soktu.

FBI'nin Virjinya - Quantico'daki akademisinde ayrıntılı bir soruşturma - analiz merkez kurulacak ve burada VI-CAP, standart hale getirilen cinayet raporlarını bilgisayarda bulunan bilgilerle karşılaştıracak. Raporlar; cinayetleri, cinayet girişimlerini, kötürüm bırakma, işkence veya cinsel saldırıları, sebezmiş çocuk kayıplarını ve yokluklarını, bir cinayete bağlı olabilecek kayıp insanları içerecek.

Tüm bu caniler aynı tip cinayetler işlemelerine karşın, kendilerine özgü imzaları var ve yöneticiler benzer cinayetlerin ardını izleyerek, gelecek kurbanı öngörmenin ve katil işbaşında yakalamanın mümkün olacağına inanıyorlar. Bu yöntem şu an çalınmış silah ve arabaların izini sürmekte kullanılıyor.

Bazı çevrelerce eleştirilen VI-CAP yakında çalışmaya başlayacak ve seri halde işlenmiş cinayetleri toparlayıp çok kopuk olan cinayet araştırmalarını bir elde birleştirecek. Heck'e göre "İlk cinayete engel olamayız, hatta belki 2. ve 3.ye de Ancak 7. veya 8.'de tüm araştırmalarımızı tek bir tip üzerinde yoğunlaştırabiliriz."

şeker seviyesinin de suça iten bir etken olduğuna inanılıyor. Şeker, yendiğinde derhal kana karışıp, insülin salınımına yol açıyor. İnsülin, hücrelerin kandaki şekeri alabilmeleri için gerekli bir hormondur. Ancak insülinin fazlalığı, kan şekeri düzeyini çok aşağılara indirebilir. Eğer kan şekeri seviyesi he-

nüz bilinmeyen belirli bir düzeyin altına düşerse, bir teoriye göre beyin etkinlikle çalışması için gerekli enerjiyi sağlayamaz olur. Ardından da, duygularımızı denetleyen "ilkel beyin" düşüncenin tahtı olan korteksin yerini alır. Sonuç ise genellikle şiddettir.

Birbirinden bağımsız tüm bu düşünceleri bağlayan ortak eleman ise "beslenme"dir. Besinler, beyin kimyasını ve buna bağlı olarak ta davranışlarımızı düzenleyen pek çok maddeyi içerirler. Beslenme teorisini destekleyenler, düzenli bir beslenme rejimi ile kan kimyasını normale döndürmenin mümkün olduğuna inanırlar. Örneğin, vitamin ve minerallerin rejime eklenip, sukroz ve rafine karbonhidratları içeren gereksiz besinlerin çıkarılmasını önerirler.

Uzun bir süredir şeker yemekten kaçınılarak hipoglisemiden korunabileceğine ve kolay alevlenebilen ruh hallerinin dengelenebileceğine inanılıyor. Turlock, Stanislaus'taki Kaliforniya Eyalet Üniversitesi'nden suç bilimci Stephen Schoenthaler, daha basit bir çözüm öneriyor. Kaliforniya - Virjinia arasında yer alan 14 çocuk islahatında verilen meşrubatları meyve suyu ile ve gereksiz tatlı besinleri, daha besleyici küçük gıdalarla değiştirdiğinde; tecavüz, kavga, hırsızlık gibi antisosyal davranışlarda yüzde 50'lik bir düşüş olmuş. Ancak başka hiç bir şeyi değiştirmeden (bol vitamin C ve diğer bazı maddeleri içeren) portakal suyu miktarını arttırdığında da gene aynı sonuçlarla karşılaşmış. Temelde yatan, belli ki besinlerin sınırdaki bir eksikliği idi.

Grup A ve grup B deneklerinin aynı zamanda kimyasal dengesizlikleri olduğunu gözleyen William Walsh'da şu an beslenme tedavisi üzerinde çalışıyor. Doktorların ve meslektaşları Ronald Isaacson'un da yardımı ile düzenlediği gıda rejimini Washington'daki Hulse çocuk hapisanesinde bulunan 6 yurttaki saldırgan denekler üzerine deniyor. Şu ana kadarki sonuçları insana hayal ürünü imiş gibi gelmesine rağmen gerçekten dramatik. Gözetmen Susan Smith, bir ay içerisinde çocukların daha rahatlamış ve daha iyi görünmeye başladıklarını, araştırmanın başlangıcından beri hiçbirinin yeni bir suç işlemediğini bildiriyor.

Nörotransmitter maddelerin öncülleri ile deneyler yapan Finshbein, esas tedavi yönteminin "beslenme tedavisi" olacağını düşünüyor. Bu, hiç bir risk içermiyor, çünkü davranışlar kontrol edilmiyor, sadece vücudun doğal kontrol yöntemleri uyarılıyor ki, kendi dengesini tekrar kurabilsin.

Görünürdeki tek engel ise kimyasal dengesizliklerin, buluşucu hastalıklar gibi kalıcı olarak tedavi edilememesi. Beslenme tedavisi ömür boyu sürdürülmek zorunda.

Eğer bozuk vücut kimyası, kalıtım veya her ikisinin bir karışımı suçluluğun temelinde yatıyorsa, neyi, nasıl yapabiliriz? Bu soruya verilecek herhangi bir cevap insan hakları ve ahlak yönünden karmaşık sorunlar doğuruyor. Eğer suçluluk, kimya yoluyla kabaca tersine çevrilebilecekse; böyle bir gücü kim elinde tutacaktır.?

Bugüne dek, ABD bu tip yayınlara karşı uyanık davranmıştır. İstatistikler, tüm suçların en az yarısının az sayıdaki sabıkalı tarafından işlendiğini gösteriyor. Ancak şimdiye kadar doğuracağı ikilem yüzünden ülke çapında hiç bir tedavi programı işlerliğe konmadı.

Yine de Sarnoff Mednick, suçlu çocuklara daha ilk suçlarını işlediklerinde test uygulayıp, sabıkalı olmaya eğilimi olanları ayırıp, bunları daha yararlı işler yapmaya yönlendirmek için bir program düzenlemiş ve para yardımı arıyor. Şimdiden bir Kaliforniya hapisanesinde bu kişilerden çok iyi derin deniz dalgıçı olabileceği bulunmuş. Ancak yine de Mednick, Adalet Bakanlığı'na azarlanmıştır.

Amerikan İnsan hakları Birliği'nin ulusal hukuk danışmanı Burt Neubome, "Eminim Mednick programını gayet iyi niyetlerle önerdi, ancak bunu kullanmak isteyen tek kişi kendisi olmayacaktır. Bu tip bir bilgi, ulusal düzeyde uygulandığında istismara yol açacaktır." diyor.

KAHRAMAN MI. YOKSA SUÇLU MU?

Virginia Üniversitesinden psikiyatrist Elliot Dietz, Mednick'in suçluluğun kalıtsal bir bölümünü tarif ettiğine inanıyor ve diyor ki: "Eğer şartlar farklı olsa idi, suçluların kalıtsal olarak edindikleri yatkınlık daha faydalı işlere yönlenebilirdi. Bu yatkınlık "korkusuzluk" olarak tanımlanır. Ve kişinin mesleği ya kahramanlık, ya da suçluluk olurdu. Böylece bir yatkınlığı olan kişi, çevrenin etkilerine bağlı olarak cesur bir polis, kahraman bir asker veya en acımasız türden bir suçlu olabilir."

Ayrıca, Mednick'in programı şimdiye dek sürdürülmüş olanlardan en zararsızı. Birkaç yıl önce Yale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden Fizyolog Jose Dalgado, bir boğanın beynine uzaktan kumandalı bir elektrot yerleştirip çalıştırdığında, saldırmakta olan azgın hayvanı durdurabiliyordu. 70'lerde Tulane Üniversitesi'nden Robert Heath, saldırgan beyin hastalarının serebellumuna (Beyincüğüne) bir tip pace - maker (düzenli uyarı veren alet) yerleştirip çalıştırdığında hastalar sakinleşmişlerdi. Tabii Heath'in bu çalışması da ulusal bir program haline gelmedi.

Robert Thatcher'e göre, Mednick'inki gibi tedavi programlarını desteklemek için gönülsüzlüğün temelinde; suçluluğun, sadece düzeni bozuk toplumun ürünü olmadığına inanmamak yatıyor. Thatcher, "Toplum ve ailenin etkisini ön plana alan sosyoloji suç bilimi teorileri ile çok güçlü araştırma - ölçme ve tanı yöntemleri olan biyopsikoloji ve sinir bilimleri arasında büyük bir kopukluk oluştu. Arada öylesine bir açık varki, bu teknikler henüz yeterince kullanılmıyorlar. Burada esas olan felsefi ve politik bir ayrılıktır." diyor.

Eğer tüm bu ahlaki engellerin hakkından gelinirse, fizyolojik testler geleceğin suçlularını ne kadar güvenilirlikle seçecekler! Henüz psikologlar ve psikiyatristler geleceği 1/3 oranında görebiliyorlar. Brown, "yüzde yüz öngörü hiç bir zaman gerçekleşmeyecek." diyor.

Science Digest'ten çev:
Dr. İ. Semih KESKİL